

Gras en maïs profiteren van wisselbouw

Rotatie en derogatie is goed organiseren

Het telen van gras en maïs in rotatie is gunstig vanwege de benutting van mineralen en het zaaitijdstip. Als de maïs van het land gaat, zijn de omstandigheden voor grasinzaai ideaal: de bodem is warm, vochtig en bevat nog snel beschikbare stikstof. Ook de maïsteelt profiteert van de wisselbouw. Maïs op gescheurd grasland geeft doorgaans zeer goede drogestof- en kVEM-opbrengsten. Maar hoe organiseer je dit?

Het komt ieder jaar terug: het opstellen van het bouwplan. Een melkveehouder heeft het relatief eenvoudig met 'slechts' twee gewassen: gras en maïs. Toch lopen veel veehouders vast met de wisselteelt van deze gewassen. Dit voorjaar was extra lastig met de plotselinge politieke eis van minimaal 80 procent grasland bij derogatie. Een goede

rotatie is belangrijk, omdat zowel gras als maïs hiervan profiteert.

Kies een vroeg maïsras

Het maken van een bouwplan start op een melkveebedrijf al een jaar van tevoren. Als een veehouder na de maïsteelt grasland inzaait,

moet hij daaraan voorafgaand de keuze van het maïsras hierop afstemmen door voor een vroeg ras te kiezen. Een vroeg maïsras rijpt eerder af en kan op tijd worden geoogst. Op deze manier is er gelegenheid om onder goede omstandigheden gras in te zaaien. Het bouwland is dan goed te bewerken, waardoor een prima zaai bed kan worden bereid voor het

Topkuil is een initiatief van Melkvee.nl samen met BLGG AgroXpertus, OCI Agro, Plantum, Countus en Reesink. Topkuil is een wedstrijd om de beste voorjaarskuil en een platform om kennis te delen die leidt tot betere graskuilen. Kijk voor de laatste ontwikkelingen op www.topkuil.nl.

graszaad. Dit draagt bij aan een vlotte kieming en vestiging van de nieuwe graszode. 'Een goed begin, is het halve werk'.

Steeds meer veehouders kiezen voor de inzaai van gras/klaver, om de voordelen van witte en/of rode klavers te benutten. Bij gras/klaver is vroeg inzaaien een must. De maand augustus leent zich bijzonder goed om klavers in te zaaien. Later in het najaar neemt de kans van slagen af.

Ideaal voor rotatie

De 80 procent graslandeis bij derogatie is een handig hulpmiddel om het bouwplan op een melkveebedrijf te vereenvoudigen. Deel het bouwplan op in 5 blokken van gelijke oppervlakte. Ieder blok is nu 20 procent van het totale areaal. Zaai op één blok maïs in en houd op vier blokken grasland. Door het 'maïsblok' ieder jaar te rouleren, kan ieder najaar blijvend grasland worden ingezaaid. Zo is het grasbestand maximaal vier tot vijf jaar oud en wordt de genetische potentie van de grasrassen het beste benut. Uiteraard moet een veehouder letten op enkele praktische aspecten zoals het beweidbare oppervlak (huiskavel) bij weidegang en het grasbestand van andere percelen.

Kweekwerk staat nooit stil; ieder jaar komen nieuwe, verbeterde grasrassen op de markt. Deze nieuwe grasrassen zijn weer een verbetering van de oude. Dat kan een verbetering zijn op landbouwkundige eigenschappen of een hogere opbrengst. Door regelmatig nieuw grasland in te zaaien, blijft het grasbestand up-to-date en halen melkveehouders het beste uit de top van de rassenlijst.

Goed gras is groen

Wanneer moet grasland worden vernieuwd? Het moeilijke van gras is dat het een groene kleur heeft. Goede grassen, zoals Engels raaigras en timothee, zijn groen

maar ook slechte grassen als straatgras en kweek hebben een groene kleur. Het is dus van belang om de goede grassen te kunnen onderscheiden van de slechte. Determineren heet dat met een chique woord; het herkennen van de bladvorm, oortjes, tongetjes, bladschedes en beharing. Een compact determinatieschema helpt om het overzicht te houden in het grote scala aan grassoorten. Daarnaast zijn ezelsbruggetjes en vooral ervaring belangrijk om een perceel grasland vlot te kunnen beoordelen. Goede grassen zijn: Engels raaigras, Italiaans raaigras, timothee, festulolium, rietzwenk en gekruist raaigras. Staan in een graszode maximaal 50 procent goede grassen, dan groeit er dus ook minimaal 50 procent slecht gras (of onkruid). Herinzaaien of scheuren is in dit geval de enige economisch verantwoorde optie. Dat geldt ook bij 20 procent kweek of meer.

Rotatie benut mineralisatie

Bij de wisselteelt van gras en maïs worden mineralen efficiënt benut. Na de teelt van maïs is een gedeelte vrije stikstof (N) beschikbaar. Op zand- en lössgrond zijn boeren verplicht om na de maïsteelt een vanggewas te telen. Blijvend grasland is ook een toegestaan vanggewas na maïs. Het nieuwe gras kan profiteren van de vrije stikstof die nog aanwezig is in de bodem, zonder extra bemesting. Een onderzaai van gras in maïs werkt als vanggewas, maar schiet tekort voor blijvend grasland. Ook is een grondbewerking dan niet meer mogelijk. Maïs telen op gescheurd grasland geeft doorgaans zeer goede drogestof- en kVEM-opbrengsten. Door het vrijkomen van mineralen uit de oude graszode groeit de maïs bijzonder goed. Dit geeft ruimte om de bemesting van maïs op gescheurd grasland met tien tot twintig kuub rundveedrijfmest per hectare te verlagen. Denk wel aan een ontsmetting tegen ritnaalden, zoals Sonido, op het maïszaad.

Alle groenbemesters, en in het bijzonder een graszode, moeten in het voorjaar worden doodgespoten. De organische stof komt dan sneller beschikbaar voor het bodemleven, en dus ook weer voor de maïsplant. Tevens is het een extra onkruidbestrijding. Om kweek in grasland aan te kunnen pakken, is doodspuiten de enige optie.

Bekalken loont

Na het scheuren of voor het inzaaien van grasland is een uitstekend moment om de zuurtegraad van de grond, de pH, te verbeteren. Door te bekalken, wordt de pH van de bodem verhoogd en zijn elementen als stikstof, fosfaat en kali beter beschikbaar voor het gras. Een opbrengstverhoging van 10 tot 15 procent door het verbeteren van de pH is geen uitzondering. Bekalken loont altijd. Op de bodemanalyse staat precies vermeld hoeveel neutraliserende waarde (nw) moet worden gegeven.

Zaaien of telen?

Door consequent vast te houden aan systemen wordt de bedrijfsvoering vaak eenvoudiger. Maak daarin tijdig de juiste keuzes. Wil je op langere termijn een goede bodemgezondheid bereiken of behouden? Dan zul je op korte termijn keuzes moeten maken. Bijvoorbeeld na de maïsteelt: zaai je een verplicht vanggewas of teel je een goede groenbemester? Dat is een wezenlijk verschil. Hetzelfde geldt voor gras. Veel veehouders zaaien gras, steeds meer veehouders telen gras. Een akkerbouwmatige benadering van de grasteelt draagt bij aan het verhogen van het rendement uit eigen ruwvoer. Een veehouder moet ieder jaar met graslandvernieuwing of -verbetering bezig zijn om in de volgende jaren niet vast te lopen. Een goed bouwplan en slimme rotatie van gewassen is daar een essentieel onderdeel van. ■

Gemeenschappelijk Landbouwbeleid en grasland

In de eisen van het Gemeenschappelijk Landbouwbeleid (GLB) staat dat blijvend grasland (vijf jaar achtereen grasland en meer) niet mag worden omgezet in bouwland. In de praktijk komt het er op neer dat de Rijksdienst voor Ondernemend Nederland (RVO) in 2015 een referentieoppervlakte voor blijvend grasland vaststelt. Jaarlijks wordt op landelijk niveau bekeken of het aandeel blijvend grasland niet meer dan 5 procent daalt. Blijkt eind 2016 dat het areaal wel meer dan 5 procent is afgenomen, dan zal er voor het einde van

2016 een omzetverplichting en mogelijk ook een ploegverbod komen, zo meldt de RVO. Met deze maatregel wil de overheid het aandeel blijvend grasland op het niveau van 2015 houden. Boeren die blijvend grasland hebben omgezet, kunnen (want de details van de maatregelen zijn nog niet bekend) als gevolg van de maatregelen te maken krijgen met de verplichting om weer blijvend grasland van het perceel te maken. Dat geldt ook wanneer het perceel een andere eigenaar heeft.

Copyright foto